

Ziekteverzuim in de bouw

2017

eib

Economisch Instituut
voor de Bouw

Het auteursrecht voor de inhoud berust geheel bij de Stichting Economisch Instituut voor de Bouw. Overnemen van de inhoud (of delen daarvan) is uitsluitend toegestaan met schriftelijke toestemming van het EIB. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen en dergelijke, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld.

Oktober 2018

Ziekteverzuim in de bouw

2017

T. Endhoven

Inhoudsopgave

Samenvatting	7
1 Inleiding	11
1.1 Inleiding	11
1.2 Gevolgen van de registratie van loondoorbetaling in het tweede ziektejaar	11
2 Ontwikkeling ziekteverzuimpercentage	13
2.1 Ontwikkeling verzuimpercentage	13
2.2 Verzuimpercentage naar werknemerskenmerken	13
2.3 Verzuimpercentage naar bedrijfskenmerken	17
2.4 Vergelijking bouw en andere bedrijfssectoren	21
3 Meldingsfrequentie	23
3.1 Ontwikkeling meldingsfrequentie	23
3.2 Meldingsfrequentie naar werknemerskenmerken	23
3.3 Meldingsfrequentie naar bedrijfskenmerken	23
4 Verzuimduur en aantal ziektegevallen	27
4.1 Ontwikkeling verzuimduur en aantal ziektegevallen	27
4.2 Verzuimduur naar kenmerken werknemers	27
5 Verzuim langer dan één jaar	31
5.1 Ontwikkeling verzuim langer dan één jaar	31
5.2 Langdurig verzuim naar werknemerskenmerken	31
5.3 Langdurig verzuim naar bedrijfskenmerken	31
Bijlage	35

Samenvatting

Verzuimpercentage licht gedaald

Het ziekteverzuimpercentage¹ in de bouw is in 2017 uitgekomen op 4,2%². Inclusief het tweede jaar van ziekte is 4,9% van de verzekerde manjaren verloren gegaan door verzuim. Hiermee daalde het verzuim 0,2 procentpunten ten opzichte van 2016, toen het verzuim uitkwam op respectievelijk 4,4% en 5,1%. Nadat het verzuim in de periode 2008-2013 opliep tot ongeveer 5% (excl. 2e jaar van ziekte) keren de niveaus sinds 2014 weer terug naar die van de jaren voor de crisis. De afname van het verzuimpercentage in de laatste jaren is voor een deel toe te schrijven aan de toename van het aandeel UTA-personeel, dat gemiddeld gezien een lager verzuimpercentage kent dan het afnemende aandeel bouwplaatspersoneel.

Net als in voorgaande jaren hangt het verzuim nauw samen met leeftijd en beroepsgroepen. Zo lag het verzuim onder 55-plussers in 2017 ruim driemaal boven dat van werknemers tussen 25 en 29 jaar. Van de verschillende beroepsgroepen kent, zoals eerder genoemd, het bouwplaatspersoneel traditioneel een hoger verzuimpercentage dan het UTA-personeel. Van de bouwplaatsberoepen werd er bij met name de ijzervlechters, de straatmakers en het overig bouwplaatspersoneel een bovengemiddeld verzuimpercentage geregistreerd. Bij het UTA-personeel waren het vooral de uitvoerders die kampten met een bovengemiddeld verzuimpercentage. Het ziekteverzuim onder het bouwplaatspersoneel daalde in 2017 ten opzichte van 2016 van 5,5% naar 5,3% (zie figuur 1). Echter zijn er wel verschillen in ontwikkeling tussen de verschillende bouwplaatsberoepen. Het verzuim in 2017 onder UTA-personeel daalde relatief in dezelfde mate als die van het bouwplaatspersoneel (van 2,7% naar 2,5%, zie figuur 1). Tot slot vertoont het verzuim een verband met de bedrijfsgrootte en de aard van het werk. Bij kleine bedrijven lag het ziekteverzuim hoger dan bij bedrijven met meer manjaren. Zo is het verzuimpercentage bij de kleinste bedrijven (tot 10 manjaren) tweemaal zo groot als het verzuimpercentage bij bedrijven met meer dan 100 manjaren (8,4% tegenover 4,2%). Daarnaast hebben voornamelijk bedrijven actief in de afbouw een bovengemiddeld niveau van verzuim (5,6% in 2017).

Meldingsfrequentie neemt verder af

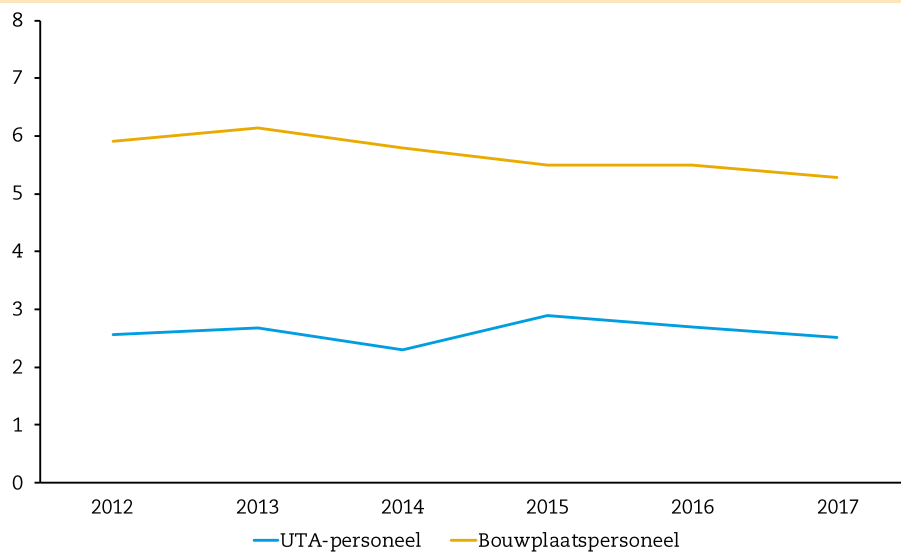
De meldingsfrequentie, het aantal ziektegevallen per verzekerd mensjaar, daalde in 2017 naar 0,39. In historisch perspectief is deze frequentie laag te noemen: in de jaren 2005-2012 lag de frequentie nog op gemiddeld 0,61. De daling van de meldingsfrequentie gold zowel voor het UTA-personeel als het bouwplaatspersoneel: het aantal meldingen per mensjaar onder UTA-personeel liep terug van 0,32 in 2016 tot 0,31 in 2017 (zie figuur 2). Het aantal meldingen door bouwplaatspersoneel daalde in 2017 naar 0,45 en keert daarmee terug naar het niveau van 2015.

Onder het bouwplaatspersoneel meldden straatmakers, ijzervlechters en het overig bouwplaatspersoneel zich vaker ziek. Onder het UTA-personeel lagen vooral de meldingsfrequenties van het kaderpersoneel en het overige UT-personeel boven het UTA-gemiddelde. De meldingsfrequentie varieert daarnaast naar de sector waarin het bedrijf opereert en de grootte van het bedrijf. Zo ervoeren bedrijven in de b&u en de afbouw relatief meer ziekmeldingen ten opzichte van bedrijven uit andere sectoren. Lettend op de bedrijfsgrootte is er een bovengemiddelde meldingsfrequentie waarneembaar bij bedrijven met meer dan 50 manjaren.

¹ Het percentage van het aantal verzekerde manjaren dat in het eerste jaar van ziekmelding verloren is gegaan als gevolg van ziekte.

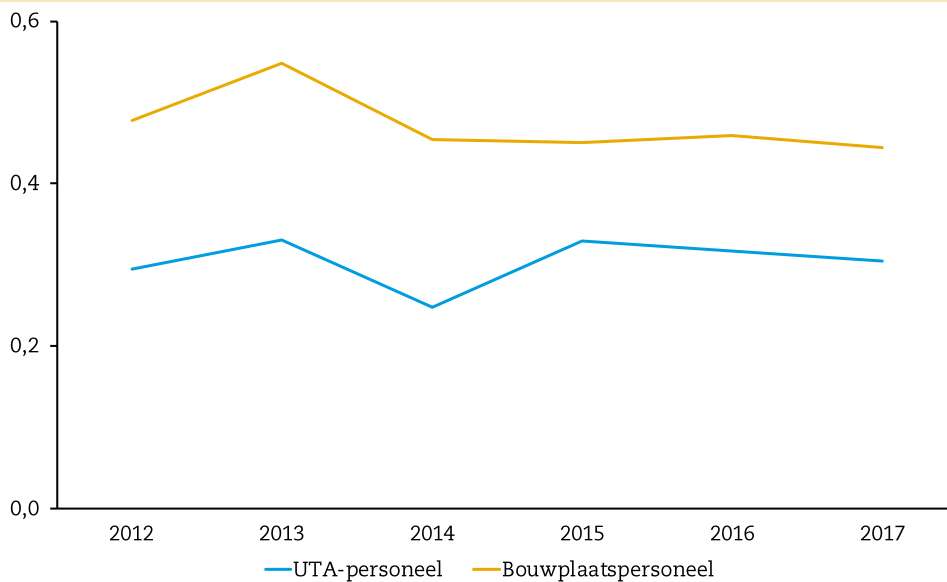
² Dit betreft het verzuim in het eerste jaar van het verzuim. Aangezien de werkgever de zieke werknemer gedurende maximaal twee jaar moet doorbetalen, wordt het verzuimpercentage ook in het tweede jaar bepaald. In de jaren 2007 tot en met 2009 bedroeg dit 0,6% en schommelt de laatste jaren rond 1%. In 2017 bedroeg dit aandeel 0,7%.

Figuur 1 **Ontwikkeling van het ziekteverzuimpercentage, 2012-2017**

Bron: EIB

Figuur 2 **Ontwikkeling van de meldingsfrequentie, 2012-2017**

Bron: EIB

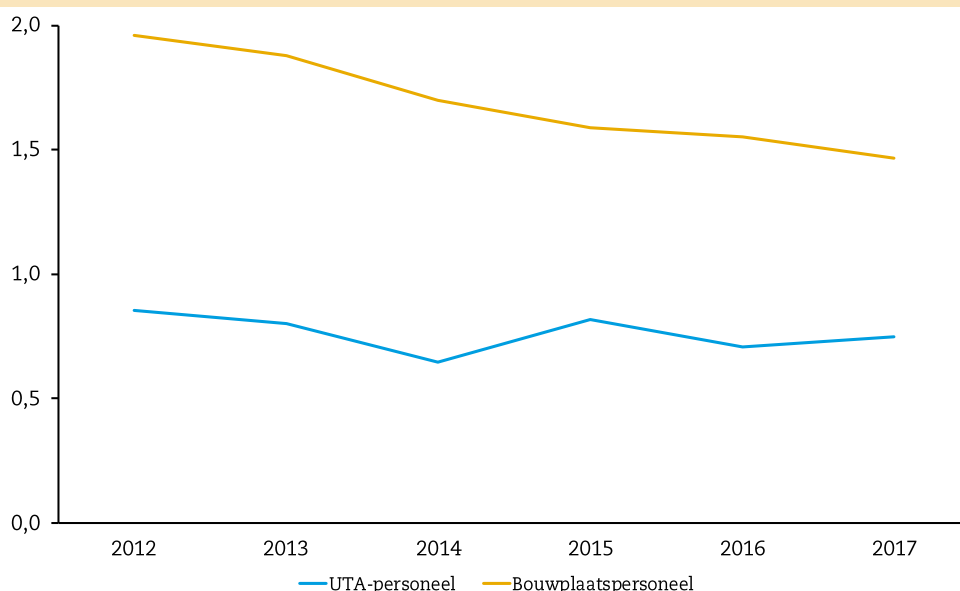
Afname bij zowel de verzuimduur als het aantal ziektegevallen

Zowel het aantal ziekmeldingen als de verzuimduur zijn in 2017 afgenomen ten opzichte van 2016. Het aantal ziekmeldingen per patiënt daalde bescheiden van 1,45 in 2016 naar 1,43 in 2017 en keerde hiermee terug naar het niveau van 2015. Het aantal patiënten per manjaar daalde licht van 0,28 in 2016 naar 0,27 in 2017. De gemiddelde verzuimduur per geval is in 2017 afgenomen naar 28,1 dagen (28,5 in 2016) en de verzuimduur per patiënt komt in 2017 uit op 40,1 dagen (41,3 in 2016). Samen verklaren deze afnames de 0,2 procent afname in het algehele verzuimpercentage. De verzuimduur is sterk verbonden aan leeftijd. Zo is zowel de gemiddelde verzuimduur per geval als per patiënt onder 55-plussers ruim tweemaal zo groot als de gemiddelde verzuimduur onder werknemers jonger dan 30 jaar. Naar beroepsgroepen bezien was in 2017 net zoals in voorgaande jaren de verzuimduur bij het bouwplaatspersoneel aanzienlijk hoger dan onder het UTA-personeel.

Aandeel ziektegevallen van één jaar of langer gedaald

Het aandeel ziektegevallen van één jaar of langer, uitgedrukt als percentage van de verzekerde manjaren, is licht afgenomen van 1,22% in 2016 tot 1,19% in 2017. Deze afname is geheel toe te schrijven aan de afname onder het bouwplaatspersoneel. Het aandeel ziektegevallen van één jaar of langer onder het bouwplaatspersoneel daalde van 1,55 in 2016 naar 1,47 in 2017. Bij het bouwplaatspersoneel neemt het aandeel sinds 2012 jaarlijks af, terwijl het aantal langdurige zieken onder het UTA-personeel in de laatste jaren meer variatie toonde. Dit was ook in 2017 het geval. Het aandeel ziektegevallen van één jaar en langer onder het UTA-personeel is toegenomen van 0,71 in 2016 naar 0,75 in 2017. In de periode 2008-2012 liep het aandeel over alle beroepsgroepen gezien nog op tot ruim 1,5%, waarna het percentage sinds 2014 weer afneemt. In de jaren voor 2008 betrof het aandeel langdurige zieken ongeveer 1%.

Figuur 3 Ontwikkeling van het aandeel gevallen van één jaar of langer, 2012-2017

Bron: EIB

Het aantal langdurig zieken varieert sterk naar leeftijd. Waar het onder 55-plussers om ongeveer 2,7% van de verzekerde manjaren ging, was maar 0,23% van de groep tot 30 jaar langdurig ziek. Daarnaast kent het bouwplaatspersoneel traditioneel een groter aandeel

langdurende ziektegevallen, met name straatmakers en ijzervlechters hadden in 2017 een groot aandeel in de ziektegevallen van één jaar of langer. Het aandeel gevallen van één jaar of langer was onder het bouwplaatspersoneel bijna tweemaal zo hoog als bij het UTA-personeel (1,47% tegenover 0,75%).

1 Inleiding

1.1 Inleiding

Het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) rapporteert jaarlijks over het ziekteverzuim in de bouw. In deze publicatie wordt het ziekteverzuim in de bouw in 2017 behandeld. Deze analyse van het ziekteverzuim is gebaseerd op geregistreerde ziektegevallen van bedrijven die bij een arbodienst onder één van de vertegenwoordigde cao's³ zijn aangesloten. De werknemers die bij deze bedrijven werkzaam zijn, vertegenwoordigen alle leeftijdsklassen, beroepsgroepen en woonprovincies die onderscheiden worden in het arbeidsbestand van de bouwnijverheid. Daarnaast is gebruik gemaakt van de werkgelegenheidscijfers van werkgevers in 2017. De bedrijven waarop deze gegevens betrekking hebben, vertegenwoordigen alle grootteklassen en typen die onderscheiden worden in het bedrijvenbestand van de bouw.

Verzuim naar werknemers- en bedrijfskenmerken

Voor de beschrijving van het ziekteverzuim naar werknemerskenmerken zijn de ziektegevallen gekoppeld aan het dienstverbandenbestand van APG. Uit dit bestand zijn de kenmerken leeftijd, beroepsgroep en woonprovincie van de werknemers af te leiden. Het aantal ziektegevallen en de manjaren verzuim in het bestand zijn geschat door het verzuim in de steekproef op te hogen met de bekende verhouding in werkgelegenheid tussen het bestand en de steekproef. Bij deze ophoging zijn de resultaten gewogen naar beroepsgroepen en leeftijd.

Voor de beschrijving naar bedrijfskenmerken zijn de grootte van de bedrijven, het bedrijfstype en de gewerkte manjaren per bedrijf ontleend aan de jaarlijkse bedrijveninformatie die op APG informatie is gebaseerd. Het verzuim is ook in deze tabellen geschat door ophoging van de gegevens van de arbodiensten. De gegevens worden uitgesplitst naar UTA-personeel en bouwplaatspersoneel, type bedrijf, hoofdgroep en grootteklasse. Een aantal indelingen van de bedrijven is minder gedetailleerd: de grootteklasse kleiner dan vijf manjaren en de klasse zes tot en met tien manjaren zijn samengevoegd. Verder is in de sectorindeling de categorie b&u gesplitst in b&u (de hoofdaannemingsbedrijven in nieuwbouw en onderhoud) en afbouw bedrijven.

1.2 Gevolgen van de registratie van loondoorbetaling in het tweede ziektejaar

Op 1 januari 2004 is de wet Verlenging Loondoorbetaling bij Ziekte van kracht geworden. Werknemers die vóór 1 januari 2004 ziek zijn geworden werden na een ziekteperiode van één jaar gekeurd om de mate van arbeidsongeschiktheid te bepalen. Bij gebleken blijvende arbeidsongeschiktheid kon de betrokkene vervolgens een beroep doen op een WAO-uitkering. Voor werknemers die op of na 1 januari 2004 ziek zijn geworden, geldt dat de werkgever óók in het tweede jaar van ziekte de werknemer moet doorbetalen. Na twee jaar kan eventueel een beroep op de WIA worden gedaan. Omdat de registratie uitgaat van afgesloten gevallen kan met ingang van verslagjaar 2006 de invloed van de wet op het verzuim worden aangegeven. In de rapportage wordt daarom voor de jaren 2012 tot en met 2017 het verzuimpercentage vermeld exclusief en inclusief het verzuim in het tweede jaar van de betrokken verzuimgevallen. Alleen de uitkomsten van het verzuimpercentage exclusief het tweede jaar van ziekte geven namelijk een betrouwbare vergelijking met de jaren vóór 2006. De cijfers inclusief het tweede jaar van ziekte geven echter het door de bedrijven ervaren verzuimpercentage in 2006 tot en met 2017 weer.

³ De volgende CAO's zijn in dit onderzoek vertegenwoordigd: de CAO bouwnijverheid, de CAO afbouw, de CAO bitumineuze en kunststofdakbedekking, de CAO mortel en morteltransport, de CAO UTA-personeel in bouwbedrijven en de CAO timmerindustrie.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de ontwikkeling van het verzuimpercentage. In hoofdstuk 3 komt de meldingsfrequentie aan bod. Hoofdstuk 4 gaat in op het aantal ziektegevallen en de verzuimduur. Tot slot wordt er in hoofdstuk 5 meer aandacht besteed aan de ziektegevallen die langer dan één jaar duren. Alle verzuimgrootheden worden zowel naar werknemers- als bedrijfskenmerken behandeld.

Begrippen

Van de begrippen die in deze publicatie veelvuldig worden gebruikt wordt hierna een korte beschrijving gegeven.

A-groep

De uitvoerders en de werknemers in een leidinggevend of administratief beroep die vallen onder een CAO in de bouwnijverheid. In dit rapport wordt deze groep ook als UTA-personeel aangeduid.

Arbeidsbestand

Werknemers die in de waarnemingsperiode voor één of meerdere dagen bij de uitvoeringsorganisatie sociale verzekeringen bekend waren, hetzij als werkende, hetzij als werkloze.

B-groep

Bouwplaatswerknemers die vallen onder een CAO in de bouwnijverheid⁴. Ook aangeduid als bouwplaatspersoneel.

Duurgroep

Op grond van het aantal ziektedagen kan een indeling naar de duur van de ziekte worden gemaakt. Deze indeling is 1-5, 5-10, 11-20, 21-65, 66-130, 131-195, 195-260 en meer dan 260 dagen.

Meldingsfrequentie

De verhouding tussen het aantal ziektegevallen en het aantal verzekerde manjaren. Het aantal verzekerde manjaren is de som van het aantal gewerkte manjaren en het aantal manjaren ziekte.

Verzuimpercentage

Het percentage van het aantal verzekerde manjaren dat verloren is gegaan als gevolg van ziekte.

⁴ Zie voetnoot 3.

2 Ontwikkeling ziekteverzuimpercentage

2.1 Ontwikkeling verzuimpercentage

Verzuimpercentage verder gedaald

De graadmeter voor het ziekteverzuim is het ziekteverzuimpercentage, het aantal manjaren ziekte uitgedrukt als percentage van het totale aantal verzekerde manjaren. In 2017 is het ziekteverzuimpercentage in de bouw uitgekomen op 4,2%. Inclusief het tweede jaar van ziekte ging het om 4,9%⁵ van de verzekerde manjaren (tabel 2.1). Ten opzichte van 2016 was er in 2017 sprake van een daling van 0,2% (van 4,4% naar 4,2%), ook wanneer het tweede ziektejaar wordt meegeteld (5,1% naar 4,9%). In de afgelopen jaren is er duidelijk een neerwaartse trend in het verzuimpercentage waarneembaar die in 2017 is voortgezet. Deze trend kan deels worden verklaard door de toename van het aandeel UTA-personeel ten opzichte van het aandeel bouwplaatspersoneel dat traditioneel gezien een hoger verzuimpercentage heeft.

Tabel 2.1 Ontwikkeling ziekteverzuimpercentage exclusief en inclusief tweede jaar van ziekte, 2012-2017

	Exclusief ziekte 2 ^e jaar	Inclusief ziekte 2 ^e jaar
2012	4,9	5,9
2013	5,0	5,9
2014	4,4	5,2
2015	4,5	5,2
2016	4,4	5,1
2017	4,2	4,9

Bron: EIB

2.2 Verzuimpercentage naar werknemerskenmerken

Verzuim hangt sterk samen met leeftijd

Het ziekteverzuim hangt nauw samen met de leeftijd. Zo lag het verzuim onder 55-plussers in 2017 ruim driemaal boven dat van werknemers tussen 25 en 29 jaar (tabel 2.2). Het verzuimpercentage van de groep ouder dan 55 jaar is zevenmaal hoger dan het verzuimpercentage van de groep werknemers jonger dan 20 jaar. Het ziekteverzuim in de leeftijdscategorie 55-plussers was verantwoordelijk voor meer dan een derde van het totale ziekteverzuim in 2017. Oudere werknemers hebben vaak meer last van chronische gezondheidsklachten, wat zich uit in een hoger verzuimpercentage. Uit onderzoek van TNO (2014) blijkt dat de verschillen in ziekteverzuim tussen de leeftijdsgroepen vrijwel volledig door chronische gezondheidsproblemen worden verklaard. Oudere werknemers zonder chronische gezondheidsproblemen hebben nagenoeg hetzelfde ziekteverzuimpercentage als jonge werknemers. De ontwikkeling van het ziekteverzuimpercentage naar leeftijdscategorieën over de jaren heen kent geen duidelijke trend (tabel 2.3 en 2.4). Wat kan worden opgemerkt is dat de verzuimpercentages van werknemers in de leeftijdscategorieën tot 35 jaar zijn toegenomen ten opzichte van vorig jaar,

⁵ Sinds 2006 is de werkgever verplicht de werknemer gedurende maximaal twee jaar door te betalen. Daarom wordt vanaf 2006 het verzuimpercentage ook in het tweede jaar bepaald. In 2016 bedroeg dit aandeel 0,7% van de verzekerde manjaren.

terwijl de verzuimpercentages van werknemers in de leeftijdscategorieën vanaf 35 juist zijn afgenomen in vergelijking met vorig jaar.

Tabel 2.2 Ziekteverzuimpercentage naar leeftijdsklasse en beroepsgroep, 2017

	Gewerkte manjaren	Manjaren ziekte	Verzekerde manjaren	Ziekteverzuimpercentage	
				Incl. 2 ^e jaar 100*B/C	Excl. 2 ^e jaar
	A	B	C=A+B		
Leeftijd					
<20	4.610	58	4.668	1,2	1,2
20 – 24	9.172	240	9.411	2,5	2,5
25 – 29	12.069	356	12.425	2,9	2,7
30 – 34	13.476	515	13.991	3,7	3,3
35 – 44	29.813	1.275	31.088	4,1	3,6
45 – 54	34.262	1.832	36.094	5,1	4,4
≥55	26.999	2.488	29.487	8,4	6,7
Totaal	130.401	6.763	137.164	4,9	4,2
Beroepsgroep					
Timmerlieden	34.532	2.175	36.708	5,9	5,1
Metselaars	8.850	611	9.461	6,5	5,5
Minder geschoolden	12.073	722	12.795	5,6	4,8
Ijzervlechtsers	1.105	111	1.216	9,1	6,6
Straatmakers	4.393	349	4.742	7,4	6,2
Machinisten	10.263	554	10.817	5,1	4,4
Ov. bouwplaatspersoneel	7.268	660	7.928	8,3	7,1
Leidinggevenden	9.386	215	9.601	2,2	1,9
Uitvoerders	8.956	402	9.358	4,3	3,6
Werkvoorbereiders	7.355	162	7.517	2,2	2,0
Calculators	3.854	116	3.970	2,9	2,5
Kaderpersoneel	2.305	73	2.378	3,1	2,5
Overig UT	3.824	120	3.944	3,0	2,5
Administratief personeel	16.236	494	16.730	3,0	2,5
Totaal	130.401	6.763	137.164	4,9	4,2

Bron: EIB

Ziekteverzuim varieert naar beroepsgroep

Naast een nauwe samenhang met leeftijd varieert het ziekteverzuim ook sterk naar het type werkzaamheden die men uitvoert. Zo lag het verzuim onder het bouwplaatspersoneel aanzienlijk hoger dan het verzuim onder UTA-personeel (5,3% tegenover 2,5%). Onder het bouwplaatspersoneel kenden in het bijzonder de ijzervlechters, straatmakers en het overig bouwplaatspersoneel een bovengemiddeld ziekteverzuimpercentage. Het hoge verzuim onder het overig personeel is voor een belangrijk deel het resultaat van het bovengemiddelde verzuim onder dakdekkers, die in de gehanteerde beroepenindeling onder het overig personeel vallen. Bij het UTA-personeel lag het verzuim naar verhouding hoog onder de uitvoerders.

Vergeleken met 2016 is het verzuim onder het UTA-personeel in 2017 gedaald (van 2,7% naar 2,5%). Deze daling in het verzuimpercentage is enkel terug te zien bij de leidinggevende, werkvoorbereiders en het overige UT-personeel (tabel 2.3 en 2.4). Bij de rest van het UTA-personeel bleef het verzuim constant of nam het zelfs toe. Bij het bouwplaatspersoneel was er een lichte daling ten opzichte van 2016 (van 5,5% naar 5,3%). Deze daling is het sterkst waarneembaar onder metselaars, minder geschoolden en ijzervlechters. Het verzuim onder timmerlieden daalde licht. Straatmakers, machinisten en het overige bouwplaatspersoneel ondervonden een toename in het verzuim.

Tabel 2.3 Ziekteverzuimpercentage exclusief het tweede jaar van ziekte naar leeftijdsklasse en beroepsgroep, 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Leeftijd						
<20	1,8	1,6	1,0	1,3	0,8	1,2
20 – 24	2,9	2,6	2,5	2,1	1,5	2,5
25 – 29	3,3	3,3	3,3	2,6	2,6	2,7
30 – 34	3,6	3,8	3,2	3,3	3,2	3,3
35 – 44	4,2	3,9	3,6	3,7	3,9	3,6
45 – 54	5,0	5,2	5,0	5,0	4,8	4,4
≥55	8,3	8,3	7,0	7,5	7,4	6,7
Totaal	4,9	5,0	4,4	4,5	4,4	4,2
Beroepsgroep						
Timmerlieden	5,3	5,8	5,2	5,9	5,2	5,1
Metselaars	7,4	8,1	7,3	5,0	7,1	5,5
Minder geschoolden	5,9	6,1	5,9	5,2	5,8	4,8
Ijzervlechters	7,4	7,8	4,8	2,9	7,0	6,6
Straatmakers	6,2	5,7	7,4	6,2	6,0	6,2
Machinisten	4,5	5,0	4,9	3,7	3,6	4,4
Overig bouwplaatspersoneel	7,7	7,2	7,4	7,8	6,7	7,1
Leidinggevenden	2,8	2,5	1,8	2,9	2,8	1,9
Uitvoerders	3,7	4,1	3,3	3,6	3,4	3,6
Werkvoorbereiders	2,1	1,8	1,9	2,8	2,4	2,0
Calculators	2,0	1,9	2,1	2,9	1,9	2,5
Kaderpersoneel	1,7	1,5	2,0	2,2	2,1	2,5
Overig UT	2,9	2,4	1,4	2,0	3,7	2,5
Administratief personeel	2,1	2,7	2,4	2,8	2,5	2,5
Totaal	4,9	5,0	4,4	4,5	4,4	4,2

Bron: EIB

Tabel 2.4 Ziekteverzuimpercentage inclusief het tweede jaar van ziekte naar leeftijdsklasse en beroepsgroep, 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Leeftijd						
<20	1,9	1,6	1,0	1,3	0,8	1,2
20 – 24	3,2	2,7	2,6	2,1	1,6	2,5
25 – 29	3,8	3,9	3,7	2,8	2,7	2,9
30 – 34	4,3	4,2	3,5	3,6	3,6	3,7
35 – 44	5,1	4,5	4,1	4,1	4,2	4,1
45 – 54	6,1	6,3	6,0	5,8	5,6	5,1
≥55	10,6	10,7	8,6	9,4	9,1	8,4
Totaal	5,9	5,9	5,2	5,2	5,1	4,9
Beroepsgroep						
Timmerlieden	6,6	6,9	6,0	7,0	6,0	5,9
Metselaars	9,6	10,3	8,4	5,8	8,5	6,5
Minder geschoolden	7,4	7,4	7,2	6,0	7,1	5,6
IJzervlechters	9,6	9,2	5,4	3,4	8,7	9,1
Straatmakers	7,6	7,0	8,5	7,3	6,8	7,4
Machinisten	5,6	5,8	6,1	4,3	4,0	5,1
Overig bouwplaatspersoneel	9,7	8,7	8,6	9,6	7,6	8,3
Leidinggevenden	3,6	2,8	2,1	3,4	3,2	2,2
Uitvoerders	4,4	4,9	3,8	4,3	3,9	4,3
Werkvoorbereiders	2,7	2,0	2,2	3,4	2,7	2,2
Calculators	2,4	2,4	2,3	3,1	2,0	2,9
Kaderpersoneel	1,8	1,5	2,3	2,4	2,1	3,1
Overig UT	3,8	2,5	1,4	2,0	4,3	3,0
Administratief personeel	2,6	3,3	2,9	3,2	2,7	3,0
Totaal	5,9	5,9	5,2	5,2	5,1	4,9

Bron: EIB

Verzuimpercentage hoogst in Drenthe

Van alle provincies lag het ziekteverzuim in Drenthe naar verhouding het hoogst (tabel 2.5). In de provincies Groningen en Limburg was het verzuim ook beduidend bovengemiddeld. Daartegenover was het verzuim in Flevoland, Zeeland en Utrecht relatief gering, waarbij in Flevoland het laagste verzuimpercentage van alle provincies werd genoteerd. Opmerkelijk is dat de provincie Zeeland in 2016 één van de hoogste verzuimpercentages had (6,3%), terwijl deze in 2017 tot één van de laagste behoort (3,7%).

Tabel 2.5 Ziekteverzuimpercentage naar provincie, 2017

	Gewerkte manjaren	Manjaren ziekte	Verzekerde manjaren	Ziekteverzuimpercentage	
				Incl. 2e jaar	Excl. 2e jaar
	A	B	C=A+B	100*B/C	
Groningen	3.521	237	3.759	6,3	5,7
Friesland	6.792	388	7.180	5,4	4,8
Drenthe	4.086	317	4.405	7,2	6,3
Overijssel	14.082	795	14.879	5,3	4,3
Flevoland	1.875	72	1.947	3,7	3,3
Gelderland	18.420	1.060	19.482	5,4	4,6
Utrecht	8.545	335	8.878	3,8	3,5
Noord-Holland	15.959	779	16.737	4,7	4,0
Zuid-Holland	23.892	1.151	25.041	4,6	4,1
Zeeland	3.663	142	3.804	3,7	3,7
Noord-Brabant	23.381	1.045	24.423	4,3	3,9
Limburg	6.184	441	6.628	6,7	5,3
Totaal	130.401	6.763	137.164	4,9	4,2

Bron: EIB

2.3 Verzuimpercentage naar bedrijfskenmerken

Verzuimpercentage in de afbouw het hoogst

Vergeleken met andere sectoren registreerden werknemers in de afbouw het meeste verzuim (over beide verzuimgrootheden, zie tabel 2.6). Dit geldt met name voor het bouwplaatspersoneel (B-groep) in de afbouwsector. Het verzuim onder het UTA-personeel (A-groep) in de afbouw deed weliswaar onder voor het verzuim onder de A-groep werkzaam in de overige sectoren, maar was desalniettemin omvangrijk. Bouwplaatspersoneel werkzaam in de overige sectoren in de bouw registreerde een sterk ondergemiddeld verzuimpercentage. Onder het UTA-personeel was dit het geval in de gww sector. Naar type bedrijf bezien werd vooral bij dakwerk-, straatwerk- en onderhoudsbedrijven in 2017 naar verhouding het meeste verzuim ondervonden. Nieuwbouw- en nieuwbouw/gww-bedrijven noteerden relatief het laagste verzuimpercentage (tabel 2.7 en tabel 2.8). De grootste daling in verzuim in 2017 ten opzichte van 2016 heeft zich voorgedaan bij nieuwbouw/gww-bedrijven (van 6,4% naar 3,1%).

Tabel 2.6 Ziekteverzuimpercentage naar sector¹ (totaal en A- en B-groep), 2017

	Gewerkte manjaren	Manjaren ziekte	Verzekerde manjaren	Ziekteverzuimpercentage	
				Incl. 2e jaar	Excl. 2e jaar
A- en B-groep					
B&U	51.963	2.616	54.578	4,8	4,1
Gww	29.179	1.432	30.612	4,7	4,1
Afbouw	32.715	1.956	34.671	5,6	4,8
Overig	16.544	759	17.303	4,4	3,7
Totaal	130.401	6.763	137.164	4,9	4,2
A-groep					
B&U	23.738	760	24.498	3,1	2,5
Gww	13.293	343	13.636	2,5	2,1
Afbouw	9.218	325	9.543	3,4	2,7
Overig	5.608	213	5.821	3,7	2,9
Totaal	51.857	1.641	53.498	3,1	2,5
B-groep					
B&U	28.164	1.917	30.081	6,4	5,3
Gww	15.980	996	16.976	5,9	5,0
Afbouw	23.439	1.688	25.128	6,7	5,7
Overig	10.903	579	11.482	5,0	4,3
Totaal	78.485	5.181	83.666	6,2	5,3

¹ Schema 2 in de bijlage beschrijft de onderverdeling van bedrijfstypen over de sectoren

Bron: EIB

Tabel 2.7 Ziekteverzuimpercentage naar type bedrijf (totaal A- en B-groep), 2017

		Incl. 2 ^e jaar	Excl. 2 ^e jaar
A1	Nieuwbouw	4,1	3,4
A3	Nieuwbouw/gww	4,7	3,1
B0	Nieuwbouw/onderhoud	4,8	4,1
C1/2	Onderhoud	5,8	5,1
D0	Timmerwerk	5,0	4,3
E1/2	Metsel-/voegwerk	4,9	4,0
F0	Vlechtwerk	6,6	4,4
G1/5	Afwerkbedrijven	5,0	4,4
H1/2	Dakwerk	7,9	6,6
J1	Gww	5,4	4,5
J2	Gww+divers	4,6	4,1
J3	Straatwerk	5,5	4,6
J6	Kabel-/buizenwerk	**	**
Jrest	Overig gww	4,1	3,6
Anders		4,6	3,9
Totaal		4,9	4,2

** Niet voldoende waarnemingen

Bron: EIB

Tabel 2.8 Ziekteverzuimpercentage naar type bedrijf naar A- en B-groep, 2017

		Incl. 2 ^e jaar	Excl. 2 ^e jaar
A-groep			
A1	Nieuwbouw	2,8	2,4
A3	Nieuwbouw/gww	**	**
B0	Nieuwbouw/onderhoud	2,6	2,3
C1/2	Onderhoud	3,5	3,1
D0	Timmerwerk	3,3	2,8
E1/2	Metsel-/voegwerk	**	**
F0	Vlechtwerk	**	**
G1/5	Afwerkbedrijven	3,9	3,1
H1/2	Dakwerk	1,5	1,5
J1	Gww	3,7	2,7
J2	Gww+divers	2,1	2,1
J3	Straatwerk	1,6	1,6
J6	Kabel-/buizenwerk	**	**
Jrest	Overig gww	2,7	2,4
Anders		3,2	2,7
Totaal		3,0	2,5
B-groep			
A1	Nieuwbouw	5,3	4,5
A3	Nieuwbouw/gww	4,4	3,1
B0	Nieuwbouw/onderhoud	6,4	5,4
C1/2	Onderhoud	7,2	6,3
D0	Timmerwerk	5,8	5,0
E1/2	Metsel-/voegwerk	5,5	4,7
F0	Vlechtwerk	7,2	5,1
G1/5	Afwerkbedrijven	5,5	5,0
H1/2	Dakwerk	9,6	8,0
J1	Gww	6,5	5,6
J2	Gww+divers	6,3	5,5
J3	Straatwerk	6,8	5,6
J6	Kabel-/buizenwerk	**	**
Jrest	Overig gww	4,9	4,3
Anders		5,4	4,6
Totaal		6,2	5,3

** Niet voldoende waarnemingen

Bron: EIB

Kleine bedrijven kennen relatief hoog verzuim

Het verzuim onder kleine bedrijven (tot 10 manjaren) lag aanzienlijk hoger dan bij bedrijven met meer manjaren (zowel onder de A- als B-groep, zie tabel 2.9). Bij bedrijven met 51-100 manjaren was het verzuim onder het totale personeel, onder het UTA-personeel en onder het bouwplaatspersoneel het kleinst. Onder het bouwplaatspersoneel was het verzuimpercentage bij bedrijven met 21-50 manjaren het kleinst vergeleken met bedrijven uit de andere grootteklassen.

Tabel 2.9 Ziekteverzuimpercentage naar grootteklasse¹ (totaal en A- en B-groep), 2017

	Gewerkte manjaren	Manjaren ziekte	Verzekerde manjaren	Ziekteverzuimpercentage	
				Incl. 2e jaar	Excl. 2e jaar
A- en B-groep					
≤10	27.514	2.531	30.045	8,4	7,0
11-20	18.661	922	19.582	4,7	3,9
21-50	28.668	1.094	29.762	3,7	3,1
51-100	22.901	793	23.694	3,3	3,1
>100	32.658	1.423	34.081	4,2	3,6
Totaal	130.400	6.763	137.164	4,9	4,2
A-groep					
≤10	6.695	313	7.008	4,5	3,8
11-20	5.760	229	5.989	3,8	3,0
21-50	10.540	283	10.823	2,6	2,2
51-100	10.231	217	10.448	2,1	2,0
>100	18.690	540	19.230	2,8	2,3
Totaal	51.916	1.582	53.498	3,0	2,5
B-groep					
≤10	20.512	2.186	22.698	9,6	8,3
11-20	13.104	710	13.814	5,1	4,5
21-50	18.102	832	18.934	4,4	3,9
51-100	12.919	657	13.576	4,8	4,4
>100	13.848	797	14.645	5,4	5,0
Totaal	78.485	5.181	83.666	6,2	5,3

¹ Schema 2 in de bijlage beschrijft de onderverdeling van bedrijfstypen over de sectoren

Bron: EIB

2.4 Vergelijking bouw en andere bedrijfssectoren

De cijfers in dit rapport hebben tot nu toe alleen betrekking op een deel van de cao's⁶ in de bouwnijverheid. Om de ontwikkeling van het verzuim in te kunnen schatten is een vergelijking met het verzuim in het totale bedrijfsleven nuttig. Hiervoor staan de ziekteverzuimgegevens van het CBS ter beschikking. Het CBS rapporteert per kwartaal het verzuimpercentage in een groot aantal sectoren, waaronder de bouw. In tabel 2.10 is de ontwikkeling van het ziekteverzuimpercentage voor het totale bedrijfsleven en enkele grotere sectoren opgenomen. Bovendien worden de cijfers voor de bouw(nijverheid) vermeld, zowel volgens opgave van het CBS als van het EIB.

⁶ Zie voetnoot 3.

Wanneer het ziekteverzuim van de bouw wordt vergeleken met dat in andere sectoren, dan blijkt dit volgens het CBS onder het gemiddelde te liggen van het totale bedrijfsleven. Het EIB geeft een iets bovengemiddeld verzuimpercentage binnen de bouw weer. Bij vergelijking van het ziekteverzuim volgens het CBS en het EIB blijken er aanzienlijke verschillen te bestaan. Hierbij moeten de volgende punten bedacht worden:

- In de cijfers van het CBS is de hele bedrijfstak bouwnijverheid opgenomen, dus inclusief bouwinstallatie.
- De EIB-rapportage over het ziekteverzuim geeft een groot aantal details en grootheden die het CBS niet kent. Het CBS beperkt de rapportage enkel tot het ziekteverzuimpercentage.

In 2012 tot en met 2017 zijn de verzuimcijfers van het CBS lager dan volgens het EIB. Bovendien is ook de ontwikkeling afwijkend. De verschillen in ontwikkeling zijn verklaarbaar op grond van de hiervoor vermelde verschillen in registratie.

Tabel 2.10 Ziekteverzuimpercentage in het particuliere bedrijfsleven (SBI2008), 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal bedrijfsleven	4,0	3,9	3,8	3,9	3,9	4,0
Industrie	5,0	4,9	4,8	4,8	4,8	5,0
Financiële dienstverlening	3,1	2,9	2,9	2,9	3,0	3,0
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	5,3	5,0	4,9	5,1	5,3	5,4
Bouwnijverheid CBS	4,0	3,8	3,7	3,7	3,7	3,6
Bouwnijverheid EIB	4,9	5,0	4,4	4,5	4,4	4,2

Bron: EIB, CBS

3 Meldingsfrequentie

3.1 Ontwikkeling meldingsfrequentie

Meldingsfrequentie gedaald

Het aantal ziektegevallen per verzekerd mensjaar, de meldingsfrequentie, is ten opzichte van 2016 gedaald (van 0,404 naar 0,390, zie tabel 3.1). Historisch gezien is deze frequentie laag te noemen en komt dicht in de buurt van de meldingsfrequentie in 2014 (0,374), de laagste frequentie van de afgelopen vijf jaar. Sinds 2003 is het aantal meldingen duidelijk afgenomen. Gemiddeld liep het aantal meldingen met ongeveer 5% per jaar terug. In 2017 is de meldingsfrequentie met 3% afgenomen vergeleken met de cijfers van 2016.

3.2 Meldingsfrequentie naar werknemerskenmerken

Jongeren melden zich minder vaak ziek

Onder jongeren lag het aantal meldingen in 2017 aanzienlijk lager dan bij ouderen (tabel 3.1). Zo was de frequentie waarmee 55-plussers zich ziek meldden bijna twee maal hoger dan onder werknemers jonger dan 20 jaar. Hoewel het aantal meldingen van werknemers tussen 20 en 30 jaar nog geleidelijk oploopt, was er bij de groep 30 tot 54 jarigen minder sterk een verband waarneembaar. Vergeleken met 2016 is de verhouding tussen de leeftijd en de meldingsfrequentie iets afgezwakt. Bij de leeftijdsgroepen tot 30 jaar is de meldingsfrequentie licht toegenomen, terwijl de meldingsfrequentie bij de oudere leeftijdsgroepen juist is afgenomen.

Ijzervlechters, straatmakers en het overig bouwplaatspersoneel vaker ziek

Van de beroepen meldden de ijzervlechters, straatmakers en het overig bouwplaatspersoneel zich het meest ziek (tabel 3.1). Waar de minder geschoolden in 2016 nog een sterk bovengemiddeld aantal meldingen registreerden, lagen de niveaus in 2017 dichterbij en zelfs onder het gemiddelde van het bouwplaatspersoneel. Onder het UTA-personeel lagen vooral de meldingsfrequenties van het kaderpersoneel en het overige UT-personeel boven het UTA-gemiddelde. Hoewel de meldingsfrequentie onder het overige UT-personeel bovengemiddeld is, is er wel een sterke daling in vergelijking met 2016 (van 0,440 naar 0,344). Bij de andere UTA-beroepen was ook sprake van een daling in vergelijking met 2016, behalve bij de leidinggevenden en het kaderpersoneel, waar sprake was van een stijging.

Meldingsfrequentie hoog in Limburg en Drenthe

Van de provincies meldden werknemers in Limburg en Drenthe zich in 2017 het meest ziek (tabel 3.1). Opvallend hieraan is dat Drenthe jarenlang de laagste meldingsfrequentie had. Daar tegenover staat Noord-Brabant, waar in 2016 sprake was van een van de hoogste meldingsfrequenties, maar waar in 2017 het aantal meldingen sterk terugliep. Ook in Groningen daalde het aantal meldingen sterk. In de overige provincies was de ontwikkeling vergeleken met een jaar geleden minder uitgesproken.

3.3 Meldingsfrequentie naar bedrijfskenmerken

Hogere meldingsfrequentie bij b&u

Werknemers werkzaam bij bedrijven in de afbouw meldden zich in 2017 het meest ziek, op de voet gevolgd door werknemers bij b&u bedrijven (zie tabel 3.2). Bij de overige bedrijven in de bouw lag de frequentie juist relatief laag. Tussen de bedrijfstypen liep het aantal ziekmeldingen sterk uiteen. Waar bedrijven actief in het dakwerk en de gww relatief veel meldingen registreerden, lag de frequentie bij bedrijven actief in het timmerwerk en straatwerk juist aan de lage kant. Bouwplaatsmedewerkers (B-groep) meldden zich vooral bij bedrijven in het dakwerk, gww en vlechtwerk het meest ziek. Onder het UTA-personeel was dit het geval bij gww- en nieuwbouwbedrijven, terwijl het aantal meldingen bij bedrijven in het straatwerk juist relatief laag bleef.

Tabel 3.1 Meldingsfrequentie naar leeftijdsklasse, beroepsgroep en provincie, 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Leeftijd						
<20	0,228	0,289	0,149	0,160	0,214	0,218
20 – 24	0,414	0,423	0,335	0,338	0,335	0,355
25 – 29	0,428	0,473	0,388	0,401	0,364	0,365
30 – 34	0,429	0,517	0,392	0,428	0,430	0,396
35 – 44	0,432	0,491	0,389	0,426	0,427	0,416
45 – 54	0,415	0,460	0,370	0,397	0,400	0,387
≥55	0,448	0,498	0,390	0,447	0,436	0,415
Totaal	0,422	0,474	0,374	0,407	0,404	0,390
Beroepsgroep						
Timmerlieden	0,498	0,584	0,426	0,518	0,448	0,448
Metselaars	0,478	0,644	0,526	0,370	0,452	0,402
Minder geschoolden	0,465	0,499	0,458	0,416	0,465	0,421
Ijzervlechters	0,634	0,777	0,574	0,511	0,454	0,587
Straatmakers	0,382	0,402	0,449	0,363	0,486	0,465
Machinisten	0,426	0,460	0,395	0,314	0,400	0,379
Overig bouwplaatspersoneel	0,657	0,614	0,596	0,612	0,574	0,580
Leidinggevenden	0,278	0,299	0,208	0,330	0,276	0,306
Uitvoerders	0,347	0,357	0,271	0,308	0,331	0,315
Werkvoorbereiders	0,293	0,338	0,251	0,352	0,336	0,302
Calculators	0,315	0,368	0,279	0,346	0,329	0,288
Kaderpersoneel	0,329	0,316	0,289	0,397	0,306	0,385
Overig UT	0,379	0,433	0,219	0,398	0,440	0,344
Administratief personeel	0,274	0,327	0,251	0,313	0,295	0,282
Totaal	0,422	0,475	0,374	0,407	0,404	0,390
Provincie						
Groningen	0,507	0,427	0,452	0,408	0,410	0,371
Friesland	0,437	0,476	0,405	0,485	0,423	0,418
Drenthe	0,554	0,397	0,334	0,327	0,322	0,479
Overijssel	0,337	0,409	0,365	0,370	0,366	0,354
Flevoland	0,737	0,489	0,427	0,535	0,393	0,404
Gelderland	0,407	0,444	0,379	0,376	0,396	0,380
Utrecht	0,343	0,492	0,351	0,436	0,352	0,347
Noord-Holland	0,332	0,464	0,365	0,380	0,397	0,380
Zuid-Holland	0,407	0,528	0,380	0,423	0,399	0,392
Zeeland	0,609	0,544	0,269	0,420	0,406	0,420
Noord-Brabant	0,493	0,510	0,395	0,423	0,445	0,399
Limburg	0,415	0,399	0,332	0,403	0,491	0,447
Totaal	0,422	0,475	0,374	0,407	0,404	0,390

Bron: EIB

Meeste ziekmeldingen bij bedrijven met meer dan 50 manjaren

Bij de geregistreerde meldingsfrequentie naar bedrijfs grootte is geen eenduidige relatie waar te nemen (zie tabel 3.2). Bedrijven met 11 tot 20 manjaren kenden de minste meldingen. Bedrijven met meer dan 50 manjaren hebben de hoogste meldingsfrequenties. De kleinste bedrijven (t/m 10 manjaren) zaten hier tussenin. Het UTA-personeel (A-groep) meldde zich het meest ziek bij de allergrootste bedrijven (meer dan 100 manjaren), het bouwplaatspersoneel (B-groep) meldde zich relatief vaker ziek bij bedrijven vanaf 50 manjaren. Ten opzichte van 2016 zijn de meldingsfrequenties van de bedrijven tot en met 50 manjaren gedaald, terwijl de meldingsfrequentie bij bedrijven met meer dan 50 manjaren juist is toegenomen

Tabel 3.2 Meldingsfrequentie naar sector¹, type bedrijf en grootteklasse (A- en B-groep en totaal), 2017

	A-groep	B-groep	Totaal
Sector			
B&U	0,334	0,474	0,409
Gww	0,302	0,415	0,377
Afbouw	0,240	0,482	0,410
Overig	0,293	0,333	0,316
Totaal	0,305	0,445	0,390
Type bedrijf			
A1 Nieuwbouw	0,374	0,493	0,433
A3 Nieuwbouw/gww	**	0,504	0,471
B0 Nieuwbouw/onderhoud	0,252	0,387	0,330
C1/2 Onderhoud	0,271	0,481	0,405
D0 Timmerwerk	0,176	0,331	0,282
E1/2 Metsel-/voegwerk	**	0,455	0,409
F0 Vlechtwerk	**	0,548	0,447
G1/5 Afwerkbedrijven	0,230	0,454	0,384
H1/2 Dakwerk	0,304	0,658	0,583
J1 Gww	0,454	0,548	0,514
J2 Gww+divers	0,351	0,411	0,387
J3 Straatwerk	0,215	0,351	0,318
J6 Kabel-/buizenwerk	**	**	**
Jrest Overig gww	0,318	0,375	0,353
Anders	0,278	0,382	0,341
Totaal	0,305	0,445	0,390
Grootteklasse			
≤10	0,196	0,462	0,392
11-20	0,153	0,304	0,253
21-50	0,234	0,395	0,333
51-100	0,317	0,553	0,436
≥100	0,424	0,518	0,486
Totaal	0,305	0,445	0,390

¹ Schema 2 in de bijlage beschrijft de onderverdeling van bedrijfstypen over de sectoren

** Niet voldoende waarnemingen

Bron: EIB

4 Verzuimduur en aantal ziektegevallen

4.1 Ontwikkeling verzuimduur en aantal ziektegevallen

Verzuimduur en aantal ziektegevallen dalen licht

Het aantal patiënten per manjaar daalde ten opzichte van 2016 bescheiden (van 0,28 tot 0,27, zie tabel 4.1) en keert daarmee terug naar het niveau van 2014. Ook het gemiddeld aantal gevallen is afgenomen in vergelijking met 2016 (van 1,45 tot 1,43) en keert hiermee terug naar het niveau van 2015. Hetzelfde geldt voor de verzuimduur. De gemiddelde verzuimduur per geval is bescheiden afgenomen (van 28,5 tot 28,1 dagen). De verzuimduur per patiënt nam in iets grotere mate af ten opzichte van vorig jaar (van 41,3 dagen naar 40,1 dagen). De afname in zowel het aantal patiënten, gevallen als verzuimduur in 2017 verklaart de afname van het verzuimpercentage in 2017 (van 4,4% in 2016 naar 4,2% in 2017).

Tabel 4.1 Gemiddeld aantal ziektegevallen per patiënt en gemiddelde verzuimduur (dagen) naar leeftijdsklasse en beroepsgroep, 2017

	Gemiddeld aantal patiënten per manjaar	Gemiddeld aantal gevallen per patiënt	Gemiddelde verzuimduur per geval	Gemiddelde verzuimduur per patiënt
2012	0,31	1,37	29,8	50,0
2013	0,33	1,45	27,1	39,2
2014	0,27	1,40	30,7	42,7
2015	0,28	1,43	28,6	40,9
2016	0,28	1,45	28,5	41,3
2017	0,27	1,43	28,1	40,1

Bron: EIB

4.2 Verzuimduur naar kenmerken werknemers

Aantal ziektegevallen en verzuimduur hangt sterk samen met leeftijd

In tabel 4.2 is te zien dat verzuimduur sterk samen hangt met leeftijd. Het verzuim per geval lag onder 55-plussers ongeveer driemaal hoger dan bij werknemers onder de 20 jaar (57,7 dagen tegenover 22,9 dagen). Hoewel er een sterk verband bestaat neemt deze wel af in 2017, in 2016 was de verzuimduur bij ouderen namelijk nog viermaal zo groot. Ook kan worden waargenomen dat er bij het aantal gevallen per patiënt een omgekeerd verband bestaat, waar we bij jongeren meer gevallen per patiënt registeren dan bij ouderen. Ook zien we dat de verschillen bij de verzuimduur per patiënt zijn afgenomen. De gemiddelde verzuimduur van jongeren onder de 20 jaar is sterk toegenomen in vergelijking met 2016 (van 13,4 dagen naar 22,9 dagen). Niettemin is het verband nog sterk waarneembaar bij het aantal patiënten per manjaar. Het gemiddelde aantal patiënten ligt voor 55-plussers ruim tweemaal zo hoog als het aantal patiënten voor werkenden onder de 20 jaar.

Vooraf de verzuimduur varieert naar beroepen

Over het algemeen geldt dat zowel het aantal patiënten als de gemiddelde verzuimduur onder het bouwplaatspersoneel naar verhouding hoger ligt dan bij het UTA-personeel. Het aantal gevallen varieert minder tussen UTA- en bouwplaatspersoneel. Ook binnen de bouwplaats- en UTA-beroepen varieert het aantal patiënten relatief weinig. Bij verzuimduur per patiënt zijn er

wel duidelijk waarneembare verschillen tussen de beroepen. Zo is de gemiddelde verzuimduur bij metselaars aanzienlijk hoger dan bij timmerlieden en ijzervlechters. Hoewel er wezenlijke verschillen bestaan tussen de verzuimduur onder de bouwplaatsberoepen zijn deze in vergelijking met 2016 afgenomen, toen metselaars bijvoorbeeld nog een bijna tweemaal zo lange verzuimduur hadden als machinisten (60,1 dagen tegenover 33,5 dagen). Deze grote verschillen zijn in 2017 niet meer aanwezig. Onder de UTA-beroepen hebben vooral uitvoerders een relatief hoge verzuimduur, leidinggevenden hebben gemiddeld de kortste verzuimduur.

Tabel 4.2 Gemiddeld aantal ziektegevallen per patiënt en gemiddelde verzuimduur (dagen) naar leeftijdsklasse en beroepsgroep, 2017

	Gemiddeld aantal patiënten per manjaar	Gemiddeld aantal gevallen per patiënt	Gemiddelde verzuimduur per geval	Gemiddelde verzuimduur per patiënt
Leeftijd				
<20	0,14	1,55	14,8	22,9
20 – 24	0,25	1,44	18,2	26,1
25 – 29	0,25	1,49	19,0	28,3
30 – 34	0,27	1,46	21,7	31,6
35 – 44	0,28	1,48	22,8	33,7
45 – 54	0,28	1,40	29,5	41,3
≥55	0,30	1,37	42,3	57,7
Totaal	0,27	1,43	28,1	40,1
Beroepsgroep				
Timmerlieden	0,31	1,43	29,6	42,3
Metselaars	0,29	1,40	35,8	50,1
Minder geschoolden	0,29	1,45	29,9	43,4
Ijzervlechters	0,40	1,45	29,0	42,2
Straatmakers	0,32	1,43	34,6	49,5
Machinisten	0,26	1,45	30,3	44,1
Ov. bouwplaatspersoneel	0,38	1,51	32,0	48,4
Leidinggevenden	0,22	1,41	16,0	22,5
Uitvoerders	0,25	1,28	29,4	37,7
Werkvoorbereiders	0,23	1,34	17,0	22,7
Calculators	0,21	1,40	22,4	31,3
Kaderpersoneel	0,26	1,49	17,1	25,5
Overig UT	0,24	1,45	18,9	27,3
Administratief personeel	0,19	1,46	23,2	33,9
Totaal	0,27	1,43	28,1	40,1

Bron: EIB

59% van de ziektegevallen duurt minder dan vijf dagen

Verreweg het merendeel van de verzuimgevallen duurde in 2017 niet langer dan vijf (werk)dagen (tabel 4.3). Het langdurig verzuim is sterk geconcentreerd onder ouderen. Waar 7% van de ziektegevallen onder 55-plussers een jaar of langer duurde, kwam langdurig verzuim onder jongeren niet of nauwelijks voor. Echter is ook hier te zien dat de verzuimduur onder jongeren toeneemt. In 2016 was het aandeel ziektegevallen van jongeren onder de 20 jaar dat 65

tot 130 dagen duurde nog 0%, in 2017 is dit aandeel gestegen tot 5%. Wanneer wordt gekeken naar verschillen in verzuimduur tussen beroepsgroepen, dan valt op dat voor werkvoorbereiders, kaderpersoneel en overig UT-personeel deze in meer dan 80% van de gevallen niet langer dan vijf (werk)dagen was. Bij straatmakers en metselaars was de verzuimduur in meer dan de helft van de gevallen langer dan vijf (werk)dagen.

Tabel 4.3 Procentuele verdeling van het aantal afgesloten ziektegevallen naar leeftijdscategorie, beroepsgroep en duur in dagen, 2017

	>0 -5	>5 -10	>10 -20	>20 -65	>65 -130	>130 -195	>195 -260	>260 -520	Totaal
Leeftijd									
<20	52	13	14	16	5	0	0	0	100
20 – 24	67	8	7	11	4	1	1	1	100
25 – 29	70	6	6	10	3	2	1	1	100
30 – 34	67	9	5	10	5	2	1	2	100
35 – 44	64	10	6	9	5	2	1	2	100
45 – 54	58	11	7	10	6	3	1	3	100
≥55	45	15	10	12	6	4	2	7	100
Totaal	59	11	7	10	5	3	1	3	100
Beroepsgroep									
Timmerlieden	55	13	9	10	5	3	2	3	100
Metselaars	49	13	7	15	6	3	3	4	100
Minder geschoolden	52	13	10	14	5	3	1	3	100
Ijzervlechters	53	13	12	12	4	1	1	5	100
Straatmakers	48	15	9	15	5	3	2	5	100
Machinisten	56	11	8	10	7	4	1	3	100
Ov. bouwplaatspersoneel	50	13	9	12	6	3	1	3	100
Leidinggevendenden	76	8	3	6	4	1	1	2	100
Uitvoerders	63	7	6	11	6	3	1	3	100
Werkvoorbereiders	81	4	1	5	5	1	1	1	100
Calculators	77	6	2	6	3	0	1	5	100
Kaderpersoneel	85	2	2	5	1	1	2	2	100
Overig UT	82	3	3	4	2	2	0	3	100
Administratief personeel	68	9	3	8	6	2	0	2	100
Totaal	59	11	7	10	5	3	1	3	100

Bron: EIB

5 Verzuim langer dan één jaar

5.1 Ontwikkeling verzuim langer dan één jaar

Aandeel gevallen van één jaar of langer licht afgenomen

Het aantal ziektegevallen dat langer duurt dan een jaar, uitgedrukt als percentage van de verzekerde manjaren, is in vergelijking met 2016 licht afgenomen (van 1,22 naar 1,19, zie tabel 5.1). Daarmee wordt in 2017 de trend waarin elk jaar het percentage gevallen van één jaar of langer afneemt doorgezet. In 2012 liep dit percentage op tot 1,6%, waarna het langdurig verzuim sinds 2013 weer afneemt. In de jaren voor 2008 lag het aandeel rond 1%. Sinds 2006 is de werkgever verplicht de werknemer gedurende maximaal twee jaar door te betalen. Daarom wordt sinds 2006 het verzuimpercentage ook in het tweede jaar bepaald.

5.2 Langdurig verzuim naar werknemerskenmerken

Langdurig verzuim sterk geconcentreerd onder ouderen

Zoals in de laatste paragraaf van het vorige hoofdstuk is opgemerkt, hangt langdurig verzuim nauw samen met de leeftijd. Bij het verzuim van langer dan een jaar is het aandeel ziektegevallen onder 55-plussers veel hoger dan bij andere leeftijdsgroepen (zie tabel 5.1). Het aandeel dat in 2017 bij 55-plussers wordt geregistreerd is meer dan tweemaal zo hoog als het aandeel bij de leeftijdsgroep 45-54 jarigen.

Langdurig verzuim relatief hoog onder ijzervlechters en straatmakers

Ook naar beroepen zijn duidelijke verschillen waarneembaar (zie tabel 5.1). Het bouwplaatspersoneel registreerde een hoger aandeel langdurige ziektegevallen dan het UTA-personeel (1,5% tegenover 0,8%). Vooral de ijzervlechters en de straatmakers hebben een groot aandeel in de gevallen van één jaar of langer. Onder het UTA-personeel hebben in 2017 vooral calculators een groot aandeel in het aantal gevallen van één jaar of langer. In voorgaande jaren lag het zwaartepunt vooral bij de uitvoerders. De ontwikkeling van het verzuim langer dan één jaar weerspiegelt geen duidelijk trend. Tussen de beroepsgroepen loopt de ontwikkeling van de aandelen in langdurig verzuim sterk uiteen.

5.3 Langdurig verzuim naar bedrijfskenmerken

Afbouw en kleine bedrijven kennen relatief veel langdurig verzuim

De afbouw heeft het grootste aandeel ziektegevallen van één jaar of langer. Hoewel de verschillen tussen de sectoren niet groot zijn, is er in 2017 meer differentiatie dan in 2016. Zowel het bouwplaatspersoneel als het UTA-personeel verzuimde vooral in de afbouwsector langdurig. Bouwplaatspersoneel had een groot aandeel gevallen van één jaar of langer bij dakwerk-, vlechtwerk- en straatwerkbedrijven. Het UTA-personeel had een groot aandeel ziektegevallen van één jaar of langer bij timmerwerk- en gww-bedrijven. Voor wat betreft de bedrijfsgrootte is het duidelijk waarneembaar dat kleinere bedrijven (minder dan 10 manjaren) een groot aandeel hebben in het aantal gevallen van één jaar of langer. Echter een duidelijke relatie tussen bedrijfsgrootte en het aandeel langdurig verzuim ontbreekt. Grote bedrijven (meer dan 100 manjaren) hebben namelijk niet het laagste aandeel in langdurig verzuim en onder het UTA-personeel vindt het meeste langdurige verzuim plaats bij bedrijven met 11-20 manjaren. Daarentegen hebben bedrijven met 51-100 manjaren over de gehele linie het laagste aandeel ziektegevallen van één jaar of minder.

Tabel 5.1 Percentage ziektegevallen van één jaar of langer naar leeftijd en beroepsgroep, 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Leeftijd						
<20	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
20 – 24	0,5	0,2	0,1	0,1	0,1	0,3
25 – 29	0,8	0,6	0,7	0,3	0,2	0,4
30 – 34	1,0	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7
35 – 44	1,2	1,0	0,8	0,8	0,8	0,8
45 – 54	1,5	1,6	1,5	1,4	1,4	1,2
≥55	3,6	3,4	2,7	3,0	2,7	2,7
Totaal	1,6	1,5	1,3	1,3	1,2	1,2
Beroepsgroep						
Timmerlieden	1,6	1,6	1,5	1,8	1,3	1,4
Metselaars	2,7	2,9	2,1	1,3	2,1	1,5
Minder geschoolden	1,7	1,9	2,0	1,3	2,0	1,2
Ijzervlechters	2,9	2,0	0,9	0,5	2,8	3,1
Straatmakers	1,6	1,9	2,2	1,7	1,8	2,1
Machinisten	1,4	1,3	1,7	1,2	0,9	1,2
Ov. bouwplaatspersoneel	2,8	2,4	1,9	2,5	1,8	1,9
Leidinggevenden	1,1	0,6	0,5	0,8	0,9	0,7
Uitvoerders	1,0	1,4	0,8	1,2	1,0	1,0
Werkvoorbereiders	0,7	0,3	0,6	0,7	0,9	0,3
Calculators	0,8	0,4	0,5	0,8	0,2	1,2
Kaderpersoneel	0,3	0,3	0,8	0,5	0,0	0,5
Overig UT	1,1	0,2	0,0	0,0	0,7	1,1
Administratief personeel	0,7	1,0	0,8	0,8	0,6	0,7
Totaal	1,6	1,5	1,3	1,3	1,2	1,2

Bron: EIB

Tabel 5.2 Aandeel gevallen van één jaar of langer in de verzekerde manjaren naar sectoren¹, bedrijfstype en grootteklasse in procenten, 2017

	A-groep	B-groep	Totaal
Sector			
B&U	0,7	1,5	1,2
Gww	0,7	1,3	1,1
Afbouw	0,9	1,6	1,4
Overig	0,6	1,3	1,0
Totaal	0,8	1,5	1,2
Type bedrijf			
A1 Nieuwbouw	0,8	1,1	0,9
A3 Nieuwbouw/gww	**	1,3	1,6
B0 Nieuwbouw/onderhoud	0,4	1,7	1,2
C1/2 Onderhoud	0,7	1,8	1,4
D0 Timmerwerk	1,2	1,5	1,4
E1/2 Metsel-/voegwerk	**	1,5	1,4
F0 Vlechtwerk	**	2,0	2,1
G1/5 Afwerkbedrijven	1,0	0,9	1,0
H1/2 Dakwerk	0,0	2,4	1,9
J1 Gww	1,4	1,3	1,3
J2 Gww+divers	0,0	1,1	0,7
J3 Straatwerk	0,0	2,0	1,5
J6 Kabel-/buizenwerk	0,0	0,0	0,0
Jrest Overig gww	**	**	**
Anders	0,7	1,3	1,1
Totaal	0,8	1,5	1,2
Grootteklasse			
≤10	0,9	2,6	2,2
11-20	1,2	1,3	1,3
21-50	0,6	0,9	0,8
51-100	0,3	0,9	0,6
≥100	0,9	1,3	1,1
Totaal	0,8	1,5	1,2

¹ Schema 2 in de bijlage beschrijft de onderverdeling van bedrijfstypen over de sectoren

** Niet voldoende waarnemingen

Bron: EIB

Bijlage

Veranderingen in de registratie van het ziekteverzuim

In de registratie op basis van de verzuimgegevens van de arbodiensten is sprake van onderregistratie. Niet alle bij een arbodienst aangesloten bedrijven zullen alle ziektegevallen doorgeven aan deze arbodienst. Over het algemeen zullen de kortdurende gevallen niet altijd gemeld worden.

Definities beroepsgroepen

In deze publicatie wordt geen indeling naar beroep gemaakt, maar vindt een aggregatie plaats naar beroepsgroep. In schema 1 is af te lezen welke beroepen tot welke beroepsgroep behoren. De ervaring heeft geleerd dat werknemers in een jaar vaak meerdere beroepen uitoefenen die tot één beroepsgroep zijn samen te voegen. Dit doet zich vooral voor bij de timmerlieden en de minder geschoolden. In het schema zijn de beroepsgroepen van timmerlieden tot en met machinisten aangevuld met een uitsplitsing van de groep overig bouwplaatspersoneel. De beroepsgroepen van leidinggevenden tot en met administratief personeel is aangevuld met de groep overig UT, deze beroepsgroepen hebben betrekking op het UTA-personeel.

Kenmerken van bedrijven

De bedrijven worden in dit rapport zowel naar grootte als naar type en sectoren ingedeeld. De indeling naar grootte van een bedrijf geschiedt aan de hand van het aantal verloonde manjaren in 2017. Bij de categorisering naar sectoren worden de bedrijfstypen, zoals gedefinieerd in het EIB-rapport 'De bouwbedrijven in 2006', onderverdeeld naar vier sectoren: b&u, gww, afbouw b&u en de sector overig. De verdeling van bedrijfstypen naar sectoren staat weergegeven in schema 2.

Schema 1 Indeling beroepen in beroepsgroepen

Beroepsgroep	De beroepsgroep ingedeelde beroepen
Timmerlieden	Timmerlieden, betontimmerlieden en machinaal houtbewerkers
Metselaars	Metselaars, voegers, tegelzetteren en stukadoors
Minder geschoolden	Betonwerkers, opperlieden, grondwerkers, chauffeurs, slopers, waterbouwers en ongeschoolden algemeen
IJzervlechters	IJzervlechters en heiers
Straatmakers	Straatmakers en wegenbouwers
Machinisten	Machinisten, monteurs en lassers
Leidinggevenden	Directeuren, bedrijfsleiders, project-/rayonleiders, hoofdvoerders
Uitvoerders	Uitvoerders
Werkvoorbereiders	Werkvoorbereiders
Calculators	Calculators
Kaderpersoneel	Bouwkundigen/ingenieurs, tekenaars, technisch medewerkers bedrijfsbureau, kwaliteitscontroleurs
Adm. personeel	Administratief personeel
Overig en onbekend	

Bron: EIB

Schema 2 Indeling bedrijfstypen in sectoren

Sectoren	Hieronder vallen de typen uit 'De bouwbedrijven in 2006'
B&U	A1 Nieuwbouw A2 Nieuwbouw + divers A3 Nieuwbouw + gww A4 Kassenbouw A5 Steigerbouw A6 Projectontwikkeling B0 Nieuwbouw + onderhoud C1 Onderhoud C2 Onderhoud + divers
Gww	J1 Gww J2 Gww + divers J3 Straatwerk J4 Grondwerk J5 Grondboring J6 Kabel-/buizenwerk J7 Droog baggerwerk J9 Betonwerk J0 Verhuur materieel
Afbouw	D0 Timmerwerk E1 Metselwerk E2 Voegwerk F0 Vlechtwerk G1 Tegelzetwerk G2 Stukadoorswerk G3 Vloerlegwerk G4 Overig afwerking H1 Dakwerk H2 Dakwerk bitumineus
Overig	K0 Winbedrijf L0 Heiwerk M0 Sloopwerk N0 Natuursteenwerk O0 Betonmortelcentrum P0 Beheer Q0 Gevarieerd R0 Niet bouwbedrijf T0 Onbekend

Bron: EIB

Koninginneweg 20
1075 CX Amsterdam
t (020) 205 16 00
eib@eib.nl
www.eib.nl

